

HRABOVSKÉ LISTY

PLESOVÁ SEZÓNA V PLNÉM PROUDU

V kulturním domě se během prvního měsíce nového roku uskutečnily hned tři plesy. O tom, že se návštěvníci bavili na každém z nich, se přesvědčíte v našem aktuálním zpravodaji.

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA V ROCE 2025 /7/ KOLUMBÁRIUM /8/
PŘÍPRAVA HLUKOVÉ STUDIE /10/ VALNÁ HROMADA HASIČŮ /12/

Vážení čtenáři,

vstoupili jsme do druhého měsíce nového roku a nevím, zda je to jen můj pocit, ale zdá se mi, že zima trvá už moc dlouho. Věřím, že svůj další úvodník budu psát v příznivějších klimatických podmínkách a jaro už bude cítit ve vzduchu. Člověku se s těmi rostoucími teplotami na teploměru tak nějak lépe dýchá, co říkáte?

Jestli máte v tomto nečase dlouhou chvíli, můžete se směle pustit do čtení nového vydání našeho zpravodaje. Opět v něm naleznete spoustu různorodých článků, na některé z nich možná už i čekáte. Starosta Hrabové Milan Slíva se i v únorových Hrabovských listech roze-psal a informuje vás o stavbě nového kolumbária na místním hřbitově. Abyste si dokázali představit, jak konkrétně bude kolumbárium vypadat a kde bude umístěno, přidali jsme k jeho příspěvku i pár fotografií.

Místostarosta Radomír Orkáč pro vás připravil přehled plánovaných dopravních projektů, které Hrabovou v letošním roce čekají. Přidal i další články týkající se aktuálního dění v našem obvodu. Nám všem dobře známý Petr Žizka připravil rozsáhlejší příspěvek, ve kterém se vám snaží přiblížit atmosféru valné hromady místních dobrovolných hasičů, která se uskutečnila v prvních dnech nového roku. Senioři se mohou těšit na další Toulky Ostravou, milovníci kultury a zábavy na další společenské akce odehrávající se v našem kulturním domě. Všechny podrobnosti o chystaných, ale i proběhlých událostech naleznete na následujících stránkách.

Oslovili jsme hrabovské opoziční zastupitele, abychom je informovali o tom, že Hrabovské listy zavádějí novou pravidelnou rubriku šitou na míru právě jim. Nutno podotknout, že všichni zastupitelé mají dle tiskového zákona právo do obecního zpravodaje přispívat. V našem případě se tak dělo jen v okamžiku, kdy byli osloveni s konkrétním dotazem v rámci anketní otázky. S článkem do nové rubriky Očima opozice jsme počítali již v tomto vydání. Bohužel žádný ze šesti oslovených opozičních zastupitelů zatím svůj sloupek neposlal, a tak nám nezbyvá, než trpělivě vyčkávat a věřit, že v dalším vydání našeho zpravodaje se již vy, čtenáři Hrabovských listů, dozvíte, jaké jsou názory hrabovské opozice na aktuální dění v našem obvodu.

Své nápady a postřehy k obsahu Hrabovských listů zasílejte na známou e-mailovou adresu redakce@ostrava-hrabova.cz.

Přeji vám krásné zimní dny zpestřené třeba čtením Hrabovských listů.

Karla Slívová, šéfredaktorka

SLOVO STAROSTY

Měsíc uplynul jako voda a opět přicházím s dalším Slovem starosty. Dnes se znova pozastavím u investic. Nejdůležitější událostí z tohoto pohledu je dozajista stavební povolení na nové kolumbárium na našem hřbitově. Podrobnosti o tomto projektu vám, čtenářům Hrabovských listů, blíže představím na stranách 8 a 9. Měli bychom se dočkat jeho předání k užívání již letos. Městské lesy již také započaly práce na mokřadech u ulice Domovské, mezi workoutovým hřištěm a seniorskými domy na konci této ulice.

Jelikož polevily mrazy, byly znovu započaty práce na obnově chodníků po výměně hlavního vodovodního řadu v loňském roce v Paskovské ulici. V průběhu měsíce března budou také zahájeny práce na vodovodním řadu další etapou, a to výstavbou od kruhového objezdu s ulicí Mostní směrem na statek. Důležité je, že samotný kruhový objezd tato rekonstrukce nepostihne, jelikož zde výměna potrubí prozíravě proběhla již při výstavbě kruhového objezdu. Uspokojivě také pokračuje výstavba 4. etapy kanalizace pracemi na stoce „D“. Po měsících, kdy nebylo dění přímo pozorovatelné, jelikož probíhalo od konce Šlejharovy ulice, blíží se nyní svému vyústění ke křížení ulic Paskovské a Na Hurtě. Lze proto nyní v lokalitě pozorovat stavební ruch spočívající nejen v pohybu techniky a materiálu.

Na Šídlovci brzy vypukne revitalizace dvou dalších domů, a to konkrétně budov na ulici Viktora Huga s čísly 464/10 a 465/12. Tato revitalizace by měla být dokončena ještě před letošními letními prázdninami. Co se týče Šídlovce, začíná se rýsovat další využití bývalé restaurace, mezi lidmi zvané „U Hňupa“, oficiálně nazvané „Beskyd“. Prostor by měl být rekonstruován a měla by zde být přemístěna naše knihovna, jelikož současné prostory jsou po loňské povodni vlhké a začínají zde problémy s plísněmi. Poskytli jsme sice vysoušeče pro kontinuální provoz, ale ty pouze situaci mírní. Jak každý dozajista pochopí, plísně a knihy by neměly sdílet jeden prostor, a je tedy nutné tuto situaci akutně řešit. Zástupkyně knihovny si případné nové prostory prohlédly a byly z nich nadšené. U původních prostor lze následně předpokládat rozsáhlou rekonstrukci, případně demolici a výstavbu prostor nových, včetně případných nových ambulancí pro lékaře. Ale tento nápad je teprve ve svém zárodku a začíná se klubat a rozvíjet.

V plném proudu je letošní plesová sezóna a všechny plesy jsou letos hojně navštěvovány. Většina lístků byla brzy vykoupena chvíli po tom, co byly dány do prodeje. U hasičů dokonce takovým tempem, že se vyprodaly dříve, než si je mohli zakoupit hasiči samotní. Takže paradoxně našich hasičů letos moc na jejich plese nepotkáte.

Závěrem lze shrnout jediné, že ač je zima a počátek roku, nikdo u nás nesedí u kamen, ale naopak probíhá nejen čilý stavební ruch, ale také rušný společenský život. A jsem tomu rád.

Milan Slíva, starosta

Informace z jednání Rady a Zastupitelstva městského obvodu Hrabová v lednu 2025

Vážení občané, Rada městského obvodu Hrabová jednala v lednu třikrát, a to 8., 15. a 29. ledna. Dne 20. ledna proběhlo také zasedání Zastupitelstva městského obvodu Hrabová. Kompletní usnesení naleznete na webových stránkách www.ostrava-hrabova.cz v záložce Radnice.

Co by vás mohlo zajímat:

Radní:

- rozhodli o výběru nejvhodnější nabídky a o uzavření smlouvy o dílo na realizaci zakázky „Virtuální realita ve výuce na Základní škole Ostrava-Hrabová – drobné stavební práce“ mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a zhotovitelem EUROprojekt build and technology, s.r.o., se sídlem Hasičská 551/52, 700 30 Ostrava, za cenu nejvýše přípustnou 1 378 998,49 Kč bez DPH;
- vzali na vědomí a souhlasili s žádostí Občanského spolku MUDr. Marcely Poláčkové o posunutí termínu ukončení nájmu nebytových prostor k 31. březnu 2025 v objektu č. p. 664, Paskovská 31, Ostrava-Hrabová;
- rozhodli o uzavření nájemní smlouvy na pronájem části pozemku parc. č. 1089/1 o výměře 324 m² mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a nájemcem dle předloženého návrhu od 1. února 2025 za nájemné ve výši 20 Kč/m²/rok;
- rozhodli o uzavření nájemní smlouvy na pronájem části pozemku parc. č. 1046/1 o výměře 322 m² mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a nájemcem dle předloženého návrhu od 15. ledna 2025 za nájemné ve výši 10 Kč/m²/rok;
- souhlasili s výpovědí nájemní smlouvy uzavřené mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a nájemcem, ve znění Dodatku č. 1 uzavřeného dne 14. prosince 2024 na pronájem části pozemku parc. č. 2090/1 - zahrada o výměře 368 m², zapsaného na LV č. 1655 pro městský obvod Hrabová, dohodou ke dni 31. ledna 2025 a zároveň rozhodli o záměru městského obvodu pronajmout tuto část pozemku;
- souhlasili s bezúplatným převodem nově vybudovaného veřejného osvětlení na ul. Bělská v Ostravě-Hrabové v hodnotě 989 986,35 Kč včetně DPH, zrealizovaného firmou ELZA-ELEKTRO, s.r.o., se sídlem Výstavní 3132/14a, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory, statutárnímu městu Ostrava dle obecně závazné vyhlášky č. 10/2022 (Statut města Ostravy);
- rozhodli o zaslání písemné výzvy k podání nabídky na veřejnou zakázku malého rozsahu na realizaci díla „Celoroční údržba veřejných a vyhrazených travnatých ploch na území městského obvodu Hrabová 2025–2026“;
- vzali na vědomí žádost občanky ze dne 13. listopadu 2024 o odstranění dřeviny z obecního pozemku parc.č. 1008/4, ul. Šolcova v kat. úz. Hrabová a nesouhlasili se skácením této dřeviny;
- vzali na vědomí územní rozhodnutí o umístění stavby „Optimalizace a elektrizace trati Ostrava-Kunčice – Frýdek-Místek“ vydané odborem krajský stavební úřad Krajského úřadu Moravskoslezského kraje dne 23. prosince 2024, jejíž součástí je mimo jiné stavební objekt SO 12-50-09 - okružní křižovatka na křížení ulic Buničitá a Frýdecká;
- vzali na vědomí oznámení odboru územního plánování a stavebního řádu Magistrátu města Ostravy o vydání Změny č. 4a Územního plánu Ostravy ze dne 8. ledna 2025;
- rozhodli o uzavření smlouvy o dílo mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a Milanem Rybou za účelem realizace umělecké produkce pro seniory pod názvem Vzpomínky na Hanu Zagorovou;
- rozhodli o zřízení jednoho vyhrazeného parkovacího stání pro zdravotně postižené před domem Šrobárova 515/4 v Ostravě-Hrabové na náklady městského obvodu Hrabová dle žádosti občana ze dne 16. prosince 2024;
- rozhodli uzavřít smlouvu na zhotovení a projednání projektové dokumentace „Výstavba místní komunikace na ul. Bělská, Ostrava-Hrabová“ mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a zhotovitelem PUDIS, a.s., se sídlem Podbabská 1014/20, Bubeneč, 160 00 Praha 6, za cenu nejvýše přípustnou 399 000 Kč bez DPH;
- rozhodli o výběru nejvhodnější cenové nabídky na dodávku a montáž dvou kusů interaktivních dotykových displejů Optoma 5863RK včetně motorického zdvihu na zeď a keramických křidel ke stojanu a jednoho kusu interaktivního laserového projektu Epson EB-760Wi pro potřeby Základní školy, Ostrava-Hrabová, Paskovská 46, příspěvková organizace, a vystavení objednávky dodavateli ViVeTech, s.r.o., se sídlem Podolí 460, 664 03 Podolí u Brna, za cenu nejvýše přípustnou 290 000 Kč bez DPH;
- vzali na vědomí žádost společnosti FORESTER SERVIS, s.r.o., o stanovisko ke způsobu odstranění a okleštění stromů a jiných porostů rostoucích na pozemcích ve správě městského obvodu Hrabová pod vedením vysokého napětí UU 207438 a souhlasili s návrhem, aby uvedené práce vč. odstranění dřevní hmoty provedla firma FORESTER SERVIS, s.r.o.;
- souhlasili s provedením prokopávky místní komunikace Včelí na parc. č. 2571 ve správě městského obvodu Hrabová za účelem realizace vodovodní přípojky k novostavbě rodinného domu na parc. č. 1562/2 v k. ú. Hrabová, dle žádosti firmy Miroslav Raška-vodovody a kanalizace, s.r.o., se sídlem V Korunce 386/34, 713 00 Ostrava-Heřmanice;
- souhlasili s umístěním vodovodní přípojky a domovního rozvodu vody na pozemcích parc. č. 1315/39, 1316/1, 1330/12 ul. Na Hurtě, svěřených městskému obvodu Hrabová, ke stavbě na parc.č.1330/7 v k. ú. Hrabová, dle žádosti občanky, ze dne 13. ledna 2025, s podmínkou, že práce na pozemku parc. č. 1316/1 budou provedeny protlakem pod komunikací Na Hurtě;

- rozhodli o uzavření darovací smlouvy mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a Ostravskými komunikacemi, a.s., Novoveská 1266/25, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory, jejímž předmětem je poskytnutí daru pro městský obvod ve výši 10 000 Kč;
- rozhodli o výběru nejvhodnější nabídky a o uzavření smlouvy o dílo na realizaci zakázky „Revitalizace bytového domu V. Huga 464/10, Ostrava-Hrabová“ a „Revitalizace bytového domu V. Huga 465/12, Ostrava-Hrabová“ mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a zhotovitelem MIJO-STAV stavby, s.r.o., se sídlem Českoobrská 2227/7, 702 00 Moravská Ostrava, za cenu nejvýše přípustnou 7 272 886,46 Kč bez DPH;
- schválili návrh ploch pro stanovení stavební uzávery v zaplavovaných lokalitách v k. ú. Hrabová dle předloženého materiálu.

Zastupitelé:

- vzali na vědomí projektovou studii Mateřské školy pro děti od 2 do 3 let a informaci o zahájení práce na dokumentaci pro povolení stavby;
- rozhodli o poskytnutí peněžních prostředků na podporu projektů z rozpočtu statutárního města Ostravy, městského obvodu Hrabová na rok 2025 a uzavření veřejnoprávních smluv o poskytnutí neinvestičních účelových dotací do jednotlivých oblastí na základě vyhlášeného „Programu na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostrava, městského obvodu Hrabová na rok 2025“ mezi statutárním městem Ostrava, městským obvodem Hrabová a subjekty dle předloženého seznamu;
- souhlasili s návrhem na změnu Územního plánu Ostrava v ploše B 225 ohraničené ulicemi K Pilíčkům, Poplužní, Domovská, prodloužená Mostní a významným krajinným prvkem „Na Rybnících“ na plochu se způsobem využití „orná půda“.

Jana Tajchmanová, tajemnice

Pronájmy bytů v individuálních případech a program sociálního bydlení

Uvědomujeme si, že je obecní bydlení žádanou formou, a proto si vám dovolujeme upřesnit i další podmínky, jak získat obecní byt i mimo režim vyhlášených dražeb a výběrových řízení.

Dle platných Zásad pronajímání bytů ve vlastnictví statutárního města Ostravy svěřených do správy městskému obvodu Hrabová **je možný pronájem bytů městského obvodu v individuálních případech mimo výběrové řízení.** Těmito individuálními případy jsou mimořádné situace (např. živelné pohromy, katastrofy), na základě doporučení sociálních pracovníků lze individuálně přidělit byt např. osobám se zdravotním postižením, ohroženým sociálním vyloučením, v těžké životní situaci či na základě prokázané prospěšnosti zájemce (ve veřejném zájmu) pro městský obvod Hrabová, anebo statutární město Ostrava.

O schválení jednotlivých bytů pronajímáných v individuálních případech rozhoduje Rada městského obvodu Hrabová.

Podmínky, které musí splňovat zájemce o pronájem bytu v individuálních případech:

- a) Občanství EU nebo trvalý pobyt na území ČR,
- b) zletilost,
- c) bezdlužnost vůči dosavadnímu poskytovateli bydlení pro žadatele, tzn. stávajícímu pronajímateli, ubytovateli apod.,
- d) bezdlužnost vůči statutárnímu městu Ostrava včetně všech jednotlivých městských obvodů ke dni podání žádosti,
- e) schopnost pravidelně hradit nájemné a služby spojené s užíváním bytu (doklad o příjmu).

V zaslané žádosti musí zájemce kromě splnění výše uvedených podmínek popsat i důvody pro individuální posouzení (případně doložit patřičné listinné dokumenty, o které je žádost opřena).

Městský obvod Hrabová se zapojil ve spolupráci s Magistrátem města Ostravy do projektu **Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava**. Projekt je realizován od listopadu roku 2022 do října 2025. Mimo náš

městský obvod se zapojily také Mariánské Hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Jih, Poruba, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava a Vítkovice. Hrabová vyčlenila do tohoto projektu dva byty, které jsou v současné chvíli obsazeny na doporučení sociálních pracovníků domácnostmi, kterým hrozila bytová nouze. Příjem nových žádostí byl do tohoto projektu již ukončen, avšak pokud potřebujete poradenství v oblasti bytové problematiky, i nadále se můžete obrátit na ostravské **Kontaktní místo pro bydlení**, které se nachází v budově Magistrátu města Ostravy (Prokešovo nám. 8), kde sdílí kancelář se **Sociopointem** poskytujícím informace o sociálních službách a dalších potřebných kontaktech.

Statutární město Ostrava se bude opět hlásit do nově vyhlášené výzvy Podpora sociálního bydlení. Pokračující spolupráci je městský obvod Hrabová nakloněn, jakmile obdržíme bližší informace a podmínky, budeme další možnosti sociálního bydlení propagovat a opět budou do projektu navrženy ve spolupráci s bytovou komisí vhodné byty ve správě městského obvodu Hrabová.

Jana Ziobrová a Pavlína Špačková

Modernizace vodovodního řadu v roce 2025

Práce na obnově chodníků a autobusových zastávek v úseku od prodejny Hruška po kruhový objezd budou, s ohledem na klimatické podmínky, zahájeny na přelomu února a března 2025. Přípravné práce odstartují již v posledním lednovém týdnu, aby po zlepšení klimatických podmínek mohla okamžitě začít finální obnova zámkové dlažby. Tyto přípravné práce zahrnují především opravu obrubníků, které byly během předěšlých prací poškozeny nebo vychýleny ze své pozice.

Na základě podnětů občanů, kteří poukazují na vizuální nedostatky v dříve realizovaných úsecích, proběhne kontrolní obhlídka se zástupci společností OVAK a Hydrospor za účelem dohody o dalších krocích.

Práce v jižní části Hrabové

Harmonogram prací na úsecích č. 4, 5 a 6 v úseku od ulice Mostní po statek je již finální. Zahájení prací je plánováno na březen 2025 s předpokládaným ukončením do 30 týdnů, tedy přibližně do konce října 2025. Jelikož byl vodovodní řad pod kruhovým objezdem již při stavbě kruhového objezdu vyměněn, nebude nutné zasahovat do plynulosti dopravy v tomto úseku. Výměna potrubí proběhne z těchto důvodů na Paskovské ulici až za kruhovým objezdem vždy v úsecích dlouhých 200–300 metrů.

Přípravné (nevýkopové) práce, zahrnující například nachystání potrubí pro suchovod, by měly začít již na přelomu ledna a února.

Rádi bychom také vysvětlili, co jsou suchovody a proč výměna každého úseku trvá delší dobu. Suchovod je dočasný vodovodní systém, který umožňuje zajištění dodávek pitné vody během rekonstrukce hlavního potrubí.

Postup prací je následující:

1. Zapojení dočasného suchovodu.
2. Výměna starého potrubí za nové.
3. Měsíční čekací doba na dokončení tlakových a laboratorních testů, přepojení přípojek a demontáž suchovodu.

Tato čekací doba může občanům připadat jako nečinnost na staveništi, avšak jde o nezbytné kroky k zajištění kvality a bezpečnosti dodávek pitné vody. Společnost Hydrospor se snaží pracovat na více úsecích současně, aby celkový čas realizace byl co nejkratší.

Modernizace vodovodního řadu a s ní související opravy komunikací si i v roce 2025 vyžádají dočasná dopravní omezení, která se společnost Hydrospor bude snažit co nejvíce minimalizovat. „Naší prioritou je zajistit plynulý průběh stavby při zachování maximální průjezdnosti pro obyvatele,“ uvedl zástupce společnosti Hydrospor. Dle jeho slov se firma snaží koordinovat

jednotlivé etapy tak, aby byl dopad na dopravu co nejmenší a práce byly dokončeny v co nejkratším možném termínu.

Text a foto Radomír Orkáč

Uplynulo osmdesát let od osvobození koncentračního tábora v Osvětimi

V roce 2025 si připomeneme osmdesát let od okamžiku, kdy skončila druhá světová válka. Během jedné z nejtragičtějších kapitol v dějinách lidstva zahynuly desítky miliónů nevinných lidí. Z toho více jak milion obětí přišlo o život v koncentračním táboře Auschwitz. Tato „továrna na smrt“ byla Rudou armádou osvobozena 27. ledna 1945. Na Valném shromáždění Organizace spojených národů 1. listopadu 2005 byl právě tento den vybrán jako Den památky obětí holocaustu.

I zástupci našeho městského obvodu věnovali tichou vzpomínku všem obětem druhé světové války a položením věnce u památníku padlých uctili jejich památku.

Karla Slívová, foto Ilona a Libor Hromádkovi

Co se stalo se zastávkou Staviva a jak bude probíhat oprava?

Obyvatelé Ostravy si v posledních dnech mohli povšimnout, že zastávka Staviva u prodejny JIP je zcela zničená a obehnaná červenobilou páskou. Přitom šlo o nedávno postavenou zastávku, která měla sloužit cestujícím mnoho let bez potřeby zásadní údržby. Co se tedy stalo?

Podle dostupných informací došlo k dopravní nehodě, při které byla zastávka poškozena. Případ byl již nahlášen na Magistrát města Ostravy jako škodní událost.

Jak bude probíhat oprava?

Magistrát ve spolupráci s policií disponuje záznamem z nehody, a proto je známa identita řidiče, který škodu způsobil. Celý případ bude nyní předán pojišťovně, která rozhodne o dalších krocích. Opravu zastávky provede společnost Ostravské komunikace, která měla na starosti její původní stavbu a drží k ní také záruku.

Plánované zvýšení bezpečnosti

V rámci následné opravy se magistrát zaměří na zvýšení bezpečnosti

zastávky a jejího okolí. Budeme usilovat o doplnění reflexních prvků, které zlepší viditelnost, a zároveň provedeme revizi svislého dopravního značení s cílem optimalizovat povolenou rychlost v úseku před zastávkou.

Situaci budeme i nadále sledovat a informovat o dalším vývoji.

Text a foto Radomír Orkáč

Dopravní infrastruktura v roce 2025

V následujících odstavcích bych rád shrnul naše letošní plány v oblasti dopravní infrastruktury v městském obvodu. Nejde o kompletní seznam všech plánovaných aktivit a v tuto chvíli nelze přesně určit, kde budou probíhat větší opravy výtlučků a nerovností. Pokud budete mít jakýkoliv dotaz k dopravní infrastruktuře, neváhejte mě kontaktovat na radomir.orkac@ostravahrabova.cz.

Chodník a přechod pro chodce u TJ Sokol

Jedním z klíčových projektů v roce 2025 bude výstavba nového chodníku a přechodu pro chodce u TJ Sokol Hrabová, která je s ohledem na modernizaci vodovodního řádu plánována na červenec 2025. Přechod pro chodce, který bude na chodník navazovat, se nebude realizovat ve stejném termínu, protože oprava asfaltového povrchu ulice Paskovské nebude finálně dokončena před podzimem. Se všemi zainteresovanými stranami jsme se dohodli, že realizaci přechodu dokončíme společně s konečnými úpravami vozovky až po dokončení modernizace vodovodního řádu, což je předpokládáno až koncem října letošního roku.

Chodník na ulici U Řeky

Po mnoha letech se nám konečně podařilo dokončit vše potřebné pro realizaci chodníku podél komunikace na ulici U Řeky. Nyní čekáme na udělení potřebného souhlasu od příslušného odboru na Magistrátu města Ostravy, že na jejich pozemcích budeme v letošním roce chodník realizovat a následně bude projekční kancelář podávat žádost o povolení stavebního záměru.

Výměna zatrubnění před servisem u hřiště

Kromě výstavby chodníku bude v první polovině roku 2025 provedena výměna nevyhovujícího zatrubnění před autoservisem u TJ Sokol Hrabová. Projekční práce již provádí společnost MS-PROJEKCE, s.r.o., která pro nás projektovala chodník a přechod u TJ Sokol a v současné době pracuje i na projektu pro nový povrch a odvodnění komunikace ve slepých odbočkách ulice Na Hurtě.

Operativní návrhy, které bychom rádi letos zrealizovali

V loňském roce jsme na návrh občanů a komise výstavby nechali vyhotovit hned několik operativních návrhů. Seznam hotových návrhů, které bychom rádi v letošním roce realizovali, uvádím níže:

- retardér/y na ulici Na Hurtě
- retardér/y na Lužné ulici
- omezení stání automobilů na krajnici ulice U Řeky
- zjednosměrnění části ulice Šídlovecká

Projekce a realizace veřejného osvětlení a nových povrchů komunikací

V letošním roce plánujeme po dokončení realizace veřejného osvětlení na Lužné ulici položit nový živičný (asfaltový) povrch. O souhlas s tímto krokem jsme již požádali Magistrát města Ostravy, který nám správu této komunikace v minulosti nesvěřil do péče.

Jakmile to klimatické podmínky dovolí, společnost Ostravské komunikace zahájí práce na výstavbě veřejného osvětlení na ulici K Nadjezdu. Po jeho dokončení zde vybudujeme novou řádnou komunikaci. Městský obvod zároveň projevil zájem o získání pozemku pod komunikací (parcelní číslo 708/4), abychom i zde mohli zajistit nový asfaltový povrch. Bohužel se nám s majiteli pozemku prozatím nepodařilo dosáhnout dohody.

Letos plánujeme dokončit projekt na odvodnění a nový povrch slepé části ulic Bělská a Na Hurtě. Financování včetně realizace je zajištěno, avšak termín zahájení realizace bude záviset na průběhu povolení procesů.

Antismykový povrch na Paskovské ulici

Do konce května bude obnoven antismykový povrch na Paskovské ulici v místě zatáčky u točny autobusů. Lze namítat, že městský obvod mohl požádat o vynechání pokládky nového povrchu, která probíhala na podzim roku 2024. Nicméně i přesto, že jsme o to požádali, Správa silnic Moravskoslezského kraje po posouzení aktuálního stavu komunikace rozhodla jako vlastník a správce komunikace o položení nového povrchu i v těchto místech. S odkazem na kritiku občanů, proč se tak rozhodli, bylo uvedeno: „*Jsmo si vědomi, že protismyková úprava byla realizována pod záštitou Úřadu městského obvodu Hrabová. Nicméně stejně jako v případě úpravy u statku Hrabová, může správce komunikace po zvážení rozhodnout o jejím odstranění v důsledku nutnosti opravy povrchu vozovky.*“

Dočasná okružní křižovatka u čerpací stanice Shell

Ve věci plánované úpravy křižovatky ulic Mostní a Frýdecké došlo k ukončení veřejné soutěže na výběr dodavatele stavby. Nyní probíhá administrace zakázky, která zahrnuje přípravu smluvních podmínek a samotné smlouvy s vybraným dodavatelem. Předpokládaný termín realizace, jenž závisí na vhodných klimatických podmínkách a schválení dopravně inženýrského opatření, je odhadován na období únor až březen roku 2025. O přesném termínu zahájení stavebních prací budou občané i nadále průběžně informováni.

Zkapacitnění ulice Viktora Huga

Ve druhé polovině roku plánujeme objednat vyhotovení odborné studie na základě doporučení komise výstavby. Tato studie by se měla zaměřit na rozšíření průjezdného profilu ulice V. Huga a zvýšení počtu parkovacích míst. Součástí návrhu by měla být úprava chodníku s částečným podélným parkováním a vytvoření kolmého parkování před bývalou mateřskou školou. Po realizaci těchto opatření bude na základě výsledků studie posouzeno i případné zjednosměrnění provozu.

Oplocený areál bývalé školky na Šídlovci

Občané Šídlovce si jistě všimli, že jsou od ledna letošního roku v areálu bývalé školky zaparkovány dodávky. Majitel požádal o povolení a zaplatil si zábor, aby dočasně uvolnil běžná parkovací místa pro ostatní občany. Na jaře se areál opět otevře veřejnosti a podobné parkování zde již nebude možné. Platí i dříve sdělená informace – pozemek bude v následujících letech sloužit jako územní rezerva.

Radomír Orkáč

Hřbitov se rozšíří o nové kolumbárium

V minulém čísle Hrabovských listů jsem vám představil projekt školičky pro děti od 2 do 3 let. Následně byla tato plánovaná stavba projednávána i jako samostatný bod programu na zasedání zastupitelstva našeho městského obvodu. O projektu se široce diskutovalo nejen mezi přítomnými zastupiteli, ale dorazili také občané, zejména z domů na přilehlé Jestřábskému ulici. Vyjádřili obavy především z možného rušení provozem školky a hlukem případných zastavujících autobusů na zastávce, která by mohla být před školkou u Paskovské ulice zřízena. Občané byli ujištěni, že projektantům bude nutnost odhlučnění zdůrazněna. Co se týče zastávky, tato nalezla své odpůrce i mezi koaličními zastupiteli. Zastávka tedy nebude

v současném projektu řešena, ale bude ponecháno dostatek prostoru pro její případné vybudování v budoucnu, pokud by tato potřeba vyvstala.

V tomto čísle bych vám rád představil další velký projekt současného vedení radnice, a tím je vybudování nového kolumbária na našem hřbitově. Zatímco projekt školičky počátkem roku vstoupil do fáze projektové přípravy pro získání stavebního povolení, tak kolumbárium své stavební povolení již získalo a nyní se připravuje výběrové řízení na zhotovitele této stavby. Započetí stavebních prací je odhadováno na průběh dubna. Předpokládá se, že v době, kdy si budeme pietně připomínat Památku zesnulých, mohlo by nové kolumbárium již

sloužit svému účelu. Získání stavebního povolení nečekaně poněkud znesnadnilo ochranné pásmo dálnice na Místek, přestože se stavba bude nacházet uvnitř hřbitova, který již tuto výjimku v minulosti získal. Nakonec se však souhlasné stanovisko Ministerstva dopravy podařilo získat.

V současné době se na hřbitově nachází několik prefabrikovaných kolumbárií, které se však mi osobně nezdají příliš důstojným místem odpočinku. Nové kolumbárium poskytne k tomuto stávajícímu řešení vhodnou alternativu vybudovanou z žuly a dalších ušlechtilých materiálů.

Kde bude nové kolumbárium umístěno a jak bude vypadat? Kolumbárium vyrostе u jihozápadní hranice nové části hřbitova, nalevo od Památníku obětem druhé světové války. Mezi památníkem a kolumbáriem by měla vyrůst i nová branka usnadňující příchod z původního parkoviště. V kolumbáriu bude 184 urnových schránek, každá umožňující uložit až šest urn. Schránka bude mít rozměr 640x540x430 mm (šířka x výška x hloubka). Kolumbárium bude mít tvar lomeného písmene L, s bezbariérovým přístupem po pozvolně se svažující rampě na delší straně, která bude situována u západní hranice hřbitova. Z kratší jižní strany bude přístup zajištěn schodištěm se šesti stupni.

Ocituji ze souhrnné technické zprávy projektantů kolumbária, firmy MPA ProjektStav, s.r.o., tak, jak v ní své dílo charakterizovali: *Vzniklý prostor má zalomený tvar písmene L. Prostorové řešení je navrženo s ohledem na důstojnost a pietu místa posledního odpočinku. Je to vlastně poklidná cesta kolem boxů s urnami, s možností zastavení, rozjímání a vzpomínání. Kolumbárium je tvořeno pódiem, ke kterému je přístup z jedné strany po schodišti a ze strany druhé po rampě. Objekt bude po celé délce olemován urnovými boxy z jedné strany (blíže oplocení). Odpočinek a rozjímání pozůstalým umožní lavičky, které jsou navrženy na protější straně urnových boxů po obvodu kolumbária. Centrem putovní cesty je sezení s přístřeškem a mottem v oblouku pódia. Cesta pozůstalých skrze kolumbárium je umocněna mohutnými portály, které se směrem ke středu kolumbária snižují. Objekt je navržen*

obdélník, by měla vzniknout rozptylová loučka, která doposud na našem hřbitově chybí. U paty kolumbária bude k dispozici vodo-
vod. Delší strana kolumbária bude dlouhá přibližně 28 metrů, zatímco kratší bude téměř 12 metrů dlouhá. Prostor mezi zídou s lavičkami a urnovými schránkami bude široký více než 3 metry.

Naproti urnovým schránkám, na zídce uličky vedoucí kolumbáriem, budou po celé její délce vybudovány lavičky umožňující pohodlné rozjímání a odpočinek.

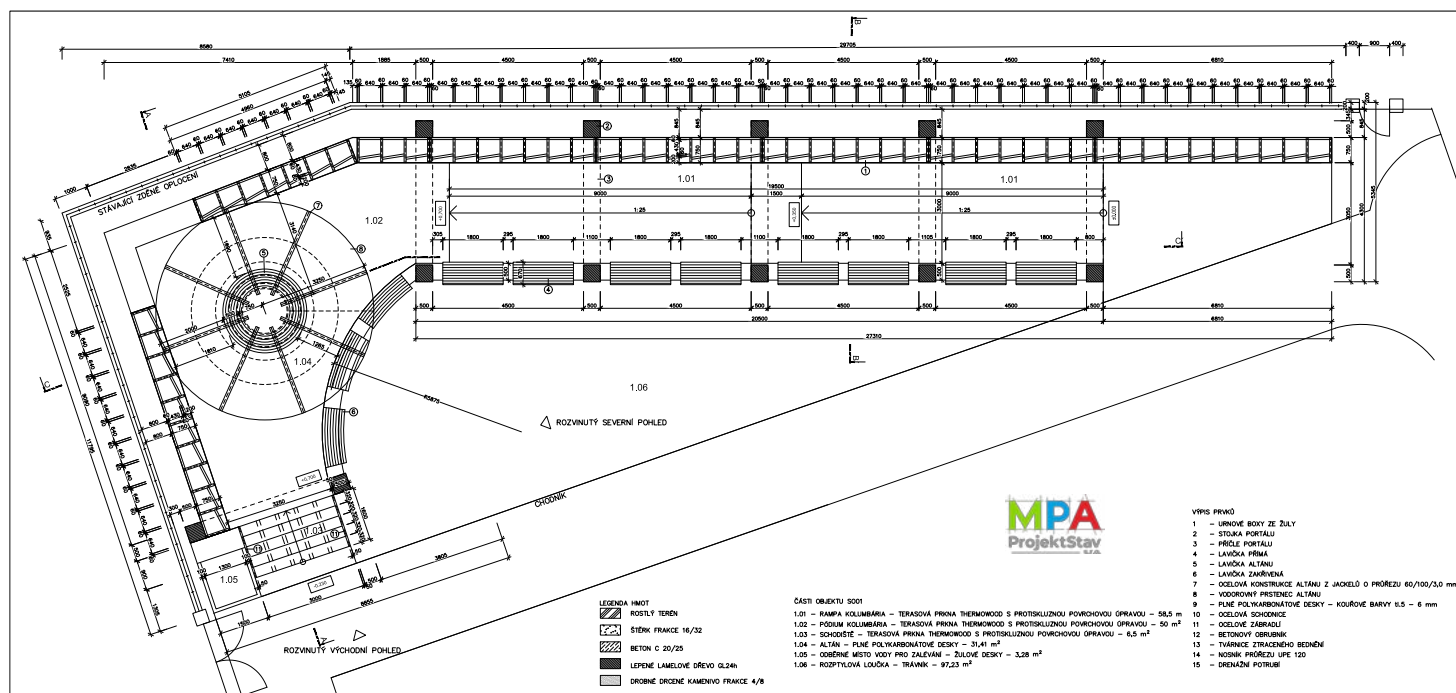
Jsem přesvědčen, že tato nová část našeho hřbitova bude jeho důstojnou součástí, které zároveň vyzdvihne místo z prefabrikované uniformity většiny hřbitovů.

Milan Slíva, foto Jana Vašíková, půdorys MPA ProjektStav, s.r.o.

z ušlechtilých materiálů tak, aby došlo k důstojnému pochování zemřelých. Konkrétně se bude jednat o urnové boxy ze žuly, nerezové kovové součásti a masivní dřevěné portály, s odkazem na blízký dřevěný kostel sv. Kateřiny.

Domnívám se, že tento doslovný textový výsek z dokumentace stavbu výstižně charakterizuje a představuje.

V prostoru ramen kolumbária, který tvoří s jeho tvarem L pomyslný

Zmapování informací pro žádost o vyhotovení hlukové studie

Náš městský obvod je obklopen a protínán čtyřmi rušnými a vytíženými komunikacemi – z východu silnicí Frýdeckou, ze západu dálnicí Místeckou a středem městského obvodu prochází ulice Paskovská a Mostní. Tyto komunikace hlukem významně ovlivňují kvalitu života obyvatel, a proto je nezbytné se touto zátěží důkladně zabývat.

V posledních deseti letech občané opakovaně žádají, aby se v této oblasti konečně podnikly kroky k omezení hluku. Mezi jejich návrhy patří například zákaz průjezdu po severní části Paskovské ulice nebo omezení rychlosti na Krmelínské. Nejčastěji však poukazují na potřebu dostavby protihlukové stěny podél dálnice Místecké.

V současné době vlastník a správce dálnice, společnost Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD), neevokuje žádné podněty od občanů, předchozího vedení městského obvodu a ani bývalé zdravotní komise. Kvůli tomu není možné situaci nyní rychle a efektivně řešit, což znamená další ztracené roky, během nichž by mohla být zavedena opatření obdobně jako v Paskově a Nové Bělé podél dálnice Místecké.

Na základě naší komunikace s ŘSD je známo, že přestože preferují přímou zpětnou vazbu od občanů, jsou ochotni respektovat naši iniciativu. ŘSD Správa Ostrava na základě našeho podnětu a tedy informací, které získáme od vás, občanů, provede na jaře letošního roku hlukovou analýzu (hlukovou studii) silnice I/56 a dálnice D56, konkrétně se jedná o úsek silnice – rodinný dům na ulici Bažanova až po dům na Šídlovecké 582/6.

Na základě výsledku hlukové analýzy bude znám počet nemovitostí, které jsou či nejsou zasaženy nadlimitním hlukem z automobilové dopravy. Z výsledků hlukové analýzy bude znám i způsob ochrany nemovitostí, které jsou zasaženy nadlimitním hlukem z automobilové dopravy, bude-li zde prokázán.

Online formulář

Přestože byla impulzem k této aktivitě zpětná vazba od občanů žijících podél dálnice Místecké, formulář není omezen pouze na níže uvedené kritické oblasti hlukové zátěže. Vyplnit jej mohou všichni občané Hrabové, kteří pocítují nadměrný hluk z dopravy kdekoli v Hrabové.

Odkaz na online formulář: <https://forms.gle/T7hxW5WahjoPnHUCA>

*Radomír Orkáč,
foto Ilona a Libor Hromádkovi*

JUBILANTI

Naši jubilanti

Vše dobré do dalších let, zdraví, štěstí a veselou mysl přejeme všem hrabovským oslavencům.

Uvádíme jména těch, kteří souhlasili se zveřejněním v Hrabovských listech.

Pavol Ďuriš | Soňa Suchánková

Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže

V rámci prevence rizikových projevů chování proběhlo na naší škole v týdnu od 13. do 17. ledna 2025 několik besed a prožitkových programů. Všechny třídy prvního i druhého stupně postupně navštívili strážníci městské policie, kteří se snažili dětem přiblížit různá důležitá témata. V každém ročníku se specializovali na jinou problematiku - např. 1. stupeň se seznámil s tématy Prvňáčci v bezpečí, Život a hra mají svá pravidla apod. Na 2. stupni žáci řešili tato témata - Projevy agresivního chování, Právní povědomí nebo Zájmy chráněné trestním zákonem.

Dále pak do naší školy zavítali lektori z organizace Renarkon, se kterou již mnoho let spolupracujeme. Organizace se zabývá zejména problematikou závislostí a přípravou prožitkových programů primární prevence. V Moravskoslezském kraji působí již dvacet let. Lektori Renarkonu podruhé v tomto školním roce navštívili druhé, třetí, čtvrté, šesté a sedmé ročníky. Na nižším stupni besedovali o zdravých vztazích v kolektivu, o vzájemné toleranci, o schopnosti navazovat kontakty s vrstevníky, o posilování vzájemné spolupráce a o komunikaci v kolektivu. V šestých ročnících

Ohlasy žáků na dané aktivity

Městská policie

- Líbilo se mi, jak paní policistka vše vysvětlila.
- Dozvěděla jsem se, že nezletilí mohou jít do vězení a že i oběti mají svá práva.
- Bylo to fajn. Vzhledem k tomu, že chci být policistka, tak jsem ráda, že už vím nějaké informace.

Renarkon

- Bylo to zábavné, seděli jsme v kruhu, povídali si příhody a zkušenosti a zároveň jsme se i něco dověděli a naučili. Bylo to super.
- Vyprávěli jsme si o Lince bezpečí.
- Vysvětlovali jsme si projevy agresivního chování, šikany i kyberšikany, poučné byly příběhy na tato témata.

otevřeli téma šikana a sedmé ročníky se věnovaly velmi aktuálnímu tématu netolismu (závislost na tzv. virtuálních drogách).

Ohlasy na preventivní programy a besedy byly velmi pozitivní a pevně věříme, že nabyté vědomosti i dovednosti budou našim žákům do života přínosem.

Text a foto Martina Janečková

Přednáška Rizika internetu

Základní škola Ostrava-Hrabová zve nejen rodiče a pedagogy, ale i širokou veřejnost na přednášku na velice aktuální téma.

Co dělají vaše děti, když jsou online? Tráví až příliš času na sociálních sítích? Hádáte se s nimi často kvůli pobytu ve virtuálním

světě? Chcete znát základní rizika internetu a komunikačních technologií, se kterými se mohou děti při pohybu ve virtuálním světě setkat? Přijďte na přednášku, která se uskuteční **26. února od 16 hodin** na Základní škole Ostrava-Hrabová.

Alexandra Opletalová

Hasiči bilancovali rok 2024 a plánovali, co uspořádají letos

Valná hromada Sboru dobrovolných hasičů Hrabová se uskutečnila v sobotu 11. ledna. Účast byla vskutku hojná a spolu s hosty z některých dalších hrabovských spolků a ze spřátelených sborů hasiči zcela zaplnili zasedací místnost své zbrojnice.

Účastníci setkání vyslechli zprávy o tom, co připravili členové dobrovolných hasičů pro potěchu, pobavení či osvětu svých sousedů v Hrabové a také, jaké mimořádné události řešila zásahová jednotka v loňském roce, kdy Hrabovou opět po mnoha letech postihly povodně.

Hasiči baví i vzdělávají

O činnosti sboru mluvil starosta hasičů Jaroslav Mintěl. Připomněl akce, které občané obce vnímají už jako běžnou součást zábavy. Například dnes už tradiční Neckyáda na řece Ostravici v loňském roce zaznamenala špičkovou účast jak plavidel, tak diváků. Členové

sboru pořádají Den s hasiči, Pálení čarodějnic nebo klasický ples. Kromě těchto událostí, na které se přicházejí pobavit nejen Hrabované, ale i obyvatelé okolních obvodů či obcí, je mnoho činností, které nejsou tolik vidět, a to je například dárcovství krve, exkurze dětí, které se seznamují s prevencí při požárech, nebo pomoc při akcích jiných spolků. „Letos jsme například opět pomáhali při běhu na lyžích na Šídlovci, kde jsme vytvořili pravé zimní počasí, tedy sníh a déšť,“ připomněl starosta Mintěl recesistickou akci O hůlku Hanče a Vrbaty, kdy se běžkaři vydávají „do bílé stopy“ v parném létě.

Aktivní jsou mladí hasiči, kteří soutěží v požárním sportu, což vede jednak k tomu, že si sbor vychovává nové členy zásahové jednotky, a jednak k tomu, že děti nesedí doma u počítačů, ale sportují, učí se například základy první pomoci a mnoho dalších praktických dovedností. Úspěch v různých soutěžích pravidelně zaznamenávají i dospělí členové sboru. Ti se účastní závodů, o nichž vypovídají už jen samotné názvy: Železný hasič v Metylovicích, Majetínský tvrdák nebo Hartaman na Slezské Hartě.

Hasiči jsou dobrá parta. Scházejí se pravidelně, aby udržovali svou techniku a vozový park. Pořádají ale také smažení vaječiny, pravidelnou sešlost, členky sboru spolu slaví Mezinárodní den žen. „Za těmito akcemi je nutno vidět mnoho hodin usilovné práce členů našeho sboru na úkor jejich volného času,“ uvedl

Jaroslav Mintěl a dodal: „Jsem na tuto práci našich členů hrdý a chci všem, kteří se na nich jakýmkoliv způsobem podíleli, poděkovat.“

Byl to rok zdrcujících povodní

Velitel zásahové jednotky Milan Minář pak vyjmenoval mimořádné události, které museli hasiči v loňském roce řešit. Připomněl, že šlo o velice náročné období, kdy i Hrabovou postihly zdrcující povodně: „Jen v té době jsme měli 127 zásahů,“ uvedl Milan Minář. Už v červnu zasáhla Ostravsko větrná smršť, jejíž následky odstraňovali hasiči několik dní. „V loňském roce jsme měli 145 výjezdů. Z toho bylo devět požárů, 123 technických pomocí, deset asistencí u kulturních a sportovních akcí, dva plané poplachy a jedno taktické cvičení. U zásahů jsme strávili téměř 665 hodin,“ vyjmenoval velitel jednotky.

Nejen o tom, co bylo, ale také o tom, co Sbor dobrovolných hasičů Hrabová čeká v tomto roce, se dozvídali účastníci lednové valné hromady. Kromě již tradičních akcí připomněl Jaroslav Mintěl, že bude třeba začít připravovat oslavy 130 let sboru, které připadají na rok 2026.

V diskusi pak vystoupil mimo jiné starosta Hrabové Milan Slíva, který přítomné seznámil o stavu příprav na stavbu nové, moderní a tedy současné době vyhovující hasičské zbrojnice.

Ocenění členů sboru

Ocenění byli členové sboru za aktivní práci a také jubilanti. SDH Hrabová má téměř sto členů a je jedním z nejstarších a nejpočetnějších spolků v obci a jako úspěšný je vnímán z pohledu krajského i celostátního Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Nejlépe o tom vypovídá, že právě na lednové valné hromadě byla oceněna jednatelka Hana Doležálková krajskou Medailí svatého Floriana a starosta Jaroslav Mintěl celostátní Medailí za mimořádné zásluhy. Mimochodem, stejně významná medaile byla v loňském roce udělena i veliteli jednotky Sboru dobrovolných hasičů Hrabová Milanu Minářovi. I to svědčí o výborném jménu hrabovských hasičů.

Jak je tradičně dobrým zvykem, lednová valná hromada se odehrála ve slavnostní a přitom kamarádské atmosféře.

Text a foto Petr Žížka

Významná jubilea našich seniorů

Neuvěřitelných sto let oslavila na začátku roku paní Drahoslava Hranická z Hrabové. S úsměvem na tváři přivítala gratulanty, starostu Hrabové Milana Slívu a předsedkyni komise pro občanské záležitosti Alici Strništovou, kteří oslavenkyni předali drobné dárky, květinu a přání všeho dobrého do dalších let. Smekáme před její vitalitou a přejeme paní Hranické spoustu životního elánu, pohody a na prvním místě samozřejmě pevné zdraví.

Dalším jubilantem, kterého v závěru měsíce ledna zástupci našeho obvodu navštívili, byl hrabovský patriot Vladimír Slavík. Ten oslavil neskutečných devadesát let. Je obdivuhodné, že i v tak poženaném věku dokáže pan Slavík den co den glosovat aktuální dění v Hrabové a zveřejňovat články ve svých

Hrabovských novinách. Věříme, že tento zápal mu vydrží i do dalších let a přejeme mu zejména hodně zdraví.

Karla Slívová, foto Ilona a Libor Hromádkovi

FARMA DUBĚNKA

Proč farma?

Je pravděpodobné, že nejen obyvatelé Hrabové si už všimli, že na katastru obce, kdesi v zapomenuté části nazývané Žížkov, se nachází farma Duběnka s domácími zvířaty. Je pravděpodobné, že mnozí dospělí lidé v pracovním shonu její existenci asi zaregistrovali, ale vzápětí tuto informaci pustili z hlavy. „Proč se zajímat o nějaká zvířata, když mám svých starostí dost.“

Ovšem rodiče malých dětí cestu na farmu znají. Už ti nejmenší, sotva začnou mluvit a pojmenovávat svá oblíbená zvířátka, je pravidelně navštěvují a nosí jim pamlsky.

Děti ze školek na vlastní oči vidí vyrůstat slepičky z malých kuřátek a kontrolují holoubátka, jestli se o ně holubí rodiče hezky starají. Pohladí si beránka Jarouška a nakrmí neposedného kozlíka Bárta. Prvňáčci si mohou prohlížet spoustu obrázků, ale stačí jediný pohled na hejno drůbeže u rybníčka, aby poznali rozdíl mezi husou a kachnou. Větší děti zjistí, jak se dostane kuřátko do vajíčka, kolik práce dá přeměnit ovčí nebo kozí vlnu ve svetr nebo jestli kůň musí nosit podkovy.

Na návštěvu farmy rádi zavítají také stále aktivní senioři zavzpomínat na svá mladá léta, kdy u domků nepěstovali anglický trávník, ale zeleninu, chovali slepičky pro vajíčka a pár králíků ke zpestření jídelníčku. Neměli bychom zapomenout ani na ty, pro které je návštěva farmy se zvířátky doslova pohlažením na duši. Jsou to

lidé, kteří žijí mezi námi a přitom tak trochu ve vlastním světě. Jsou to lidé, kteří jsou znevýhodnění oproti nám ostatním jakýmkoliv duševním či tělesným handicapem. Přítomnost zvířat, možnost je hladit, krmit nebo prostě být vedle nich, je naplňuje radostí, spokojeností a uvolněním. Je to balzám pro jejich duši, kterou my ostatní často nechápeme.

Kdyby to bylo jen pro ten jeden úsměv, jedno slovo, jeden šťastný okamžik, proto je tu farma. Děkuji všem svým zvířatům za to, že tady s námi žijí a obohacují naše životy a naše citění, že z nás dělají lepší lidi.

Text a foto Jolana Pravdová

10 505

Během roku 2024 bylo v hrabovské pobočce
Knihovny města Ostravy realizováno 10 505
výpůjček knih, audioknih a časopisů.

686

V minulém roce bylo do
naší knihovny dodáno
686 nových knih.

27

V pobočce proběhlo
27 vzdělávacích akcí
a 33 kulturních
a volnočasových akcí.

395

V roce 2024 se v hrabovské
knihovně registrovalo
395 čtenářů.

6 172

Během roku zavítalo do knihovny
6 172 návštěvníků.

Začátek roku ve znamení kultury

Sezóna plesů zahájena

V pátek 10. ledna se v kulturním domě konal tradiční obecní ples městského obvodu Hrabová, který v letošním roce otevřel plesovou sezonu. Večerem provedl moderátor a zároveň hrabovský občan a dobrovolný hasič Tomáš Židek, k tanci a poslechu hrála kapela Kvatro, se kterou jsme se, troufám si říct, neviděli naposledy, protože hráli opravdu skvěle.

V úvodu večera zatančil starosta Hrabové Milan Slíva s manželkou již tradiční valčík na píseň Na krásném modrém Dunaji. Po pár tónech se k nim přidalo hned několik párů, které zaplnily většinu tanečního parketu. Členové skupiny Kvatro, pro které to byl první ples v letošní sezóně, uvedli, že nepamatují, aby se hned na první píseň tak tančilo. Po úvodním tanci nás čekal tanec další, tentokrát v podání čtyřnohého účinkujícího – pejska Koki s cvičitelkou Evou v tzv. dogdancingu. Ve dvou vstupech vystoupilo kouzelnické Duo Rascals, které do svého představení zapojilo i hosty a přineslo si nečekané překvapení – živého hada.

O půlnoci se losovala tradiční tombola, letos jsme dostali od sponzorů opravdu krásné dary, hlavní cenou byl iPad, který věnoval CTPark, spoustu darů věnoval také městský obvod Hrabová. Mezi dalšími cenami byly například kolečka (tačky), SodaStream, wellness pobyt, tiskárna, ohňostroj, fén a mnoho dalších hodnotných cen. V samostatném příspěvku všem sponzorům jmenovitě poděkujeme. Celý ples se nesl v pohodovém a hlavně tanečním duchu, parket byl pořád plný, proto moc děkujeme všem hostům, kteří dotvořili krásnou atmosféru této akce a budeme se na všechny těšit příští rok, v pátek 23. ledna 2026.

Pohádka Rozlítaný slepice

V pondělí 13. ledna mohli diváci zhlédnout pohádku Rozlítaný slepice v podání pražského divadla Pod Kloboukem. Pohádka vyprávěla o slepičích sestřenicích, příliš lenošské Cimprlíně a naopak pracovité Bambulíně. Představení se konalo v náhradním termínu po zářijových povodních.

Lucie Beranová,
foto Ilona a Libor Hromádkovi

Myslivci vyprodali sál kulturního domu

V sobotu 18. ledna uspořádal Myslivecký spolek Hrabová druhý myslivecký ples v našem hrabovském „kulturáčku“. K tanci i poslechu hrála kapela Staré časy, kterou několikrát přerušili myslivečtí trubači. K zajištění úplné pohody přítomných bylo připraveno občerstvení a k jídlu tři druhy zvěřinových specialit včetně

dalších dobrot v podobě koláčů a jednohubek.

Pro účastníky plesu byla připravena myslivecká tombola, která byla slosována po půlnoci. Ples proběhl v naprosté pohodě a doufáme, že ke spokojenosti všech účastníků. Nemalou měrou k dobré náladě

přispělo pěkné prostředí v kulturním domě, jehož kapacita byla plně obsazena. Škraloup na celé akci způsobil jeden z hostů, který si „omylem“ odnesl z fotokoutku liščí kožešinu. (Doufám, že svůj omyl napraví jejím vrácením myslivcům.)

Již nyní plánujeme příští ples na sobotu 17. ledna 2026. Za přízeň vám jménem celého Mysliveckého spolku Hrabová srdečně děkují.

Bedřich Chlupatý, foto Ilona a Libor Hromádkovi

Druhé plesání je za námi

V pátek 24. ledna se v kulturním domě uskutečnilo Druhé společenské plesání pořádané komisí pro děti a mládež. O hudební doprovod se opět postarala skupina MARI-BAND, která tanečními peckami roztančila sál už od prvních skladeb.

Večerní program zahájily jak zkušené, tak i malé začínající tanečnice z klubu Akcent Ostrava. Dalším zpestřením večera bylo vystoupení sesterského kouzelnického Dua

Bakris, které svými originálními triky okouzlo přítomné hosty. O půlnoci proběhla tradiční tombola a pak se až do brzkých ranních hodin tancovalo na oldies hity.

Komise pro děti a mládež děkuje všem sponzorům a starostovi Hrabové Milanu Slívovi za krásné dárky do tomboly, Romanovi Stuchlému (zvanému Kuman) a jeho dvěma pomocnicím za profesionální přístup za barem a hlavně všem hostům za vytvoření skvělé plesové atmosféry. Užili jsme si krásný večer a už teď se těšíme na třetí ročník, který proběhne 16. ledna 2026.

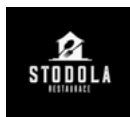
Lenka Šmigová, foto Ilona a Libor Hromádkovi

Poděkování sponzorům obecního plesu

Děkujeme všem štedrým sponzorům, kteří přispěli svými věcnými dary do bohaté tomboly na plesu městského obvodu Hrabová.

Pavčina Špačková

Další sponzoři: Andrea Jarolímová, Monika Peterková, Beáta Philipp – Senior Expres

PTÁME SE

Chvilka pro seniory

1. Co vám udělalo v životě největší radost?
2. Co byste změnili v Hrabové?
3. Máte nějakou zajímavou vzpomínku týkající se Hrabové?

Soňa Suchánková

1. Největší radost mi dělá žití v Hrabové, kde jsem se narodila. Mám tady i své děti a vnoučata a před pár dny se ze mne stala prabába. Radost mi celý život dělala práce chirurgické sestry a sport.

2. Já už asi nic nezměním, ale kdybych měla tu moc, přála bych si více zeleně než zástavby, protože je tady už těsno.

3. Vzpomínek je hodně. Jedna z nich je založení volejbalu v Hrabové z bývalých ligových hráček a asi deset let úspěšných zápasů na „Čafce“. Dále vznik Klubu českých velocipedistů, jehož jsem členem. Také musím zmínit každoroční akci Sportovní klání seniorů, na které se už teď těším.

František Janša

1. Odpověď není snadná, v životě člověk zažije více radostí, a tak těžko vybrat tu největší.

Třeba nástup do školy, tenkrát taková dřevěná kůlna naproti nynějšímu úřadu. Pak třeba získání výučního listu s nástupem do Vítkovických železáren Klementa Gottwalda, modrá knížka, narození syna, dcery, posléze vnuček. Taky bylo fajn dožití se důchodu, sehnání vysokého kola a vloni třeba radost z povedené IVCA Rally. Tak jen mohu doufat, že se ještě nějaká ta radost dostaví, třeba si někdo po přečtení vzpomene, že má doma nějaké fotky svého předka se starým kolem, nebo dokonce průkaz našeho klubu. To se už těším.

2. Co bych změnil v Hrabové? Bylo by to velmi těžké. Když někdy (denně) zabrouzdám na „interfernet“, bývám otráven z komentářů na stránkách naší obce a jinde. Značně mi vadí ta zloba, že někdo má jiný názor než já. Asi jsou pravdy dvě, nebo i víc.

Kdybych měl tu moc, tak by už byl chodník v zatáčkách před statkem. V současnosti je chodník vlevo, potom vpravo. A mezi nimi, přejdi, hazardéře! Asi tam řadí nějaká norma, či předpis.

3. Vzpomínku mám na krásnou, březovou alej od našich zatáček až k Paskovu, kde stál Šedův kříž. Ten bohužel zmizel v nenávratnu při stavbě šachty. Poslední břízy byly pokáceny po roce 2000. Škoda, byly krásné, měly tak asi šedesát let.

Text a foto Miroslav Houžvička

Několik poznámek k minulosti zaniklého Šedova kříže

Na základě přání jednoho z vážených hrabovských občanů se pokusím v následujících řádcích věnovat významné, ale bohužel již nenávratně zničené památce, která ještě v minulém století patřila do dosti početného souboru hrabovské drobné sakrální architektury, a to takzvanému Šedově kříži. Ten se během 19. a 20. století tyčil na horním konci Hrabové asi půl kilometru jižním směrem od starobylého panského hospodářského dvora, respektive Lyčkova statku přímo na katastrální hranici oddělující Hrabovou a Paskov. I když zůstala podrobná historie tohoto nevšedního kříže pohřbena pod zapomnětlivými nánosy času, pokusím se v následujících řádcích Hrabovanům připomenout alespoň to málo, co o Šedově kříži zaznamenaly historické prameny.

Co se týče vzniku Šedova kříže, jediné spolehlivé vodítko nám poskytuje poškozený list uložený ve fondech Státního okresního archivu Frýdek-Místek, z něhož lze vyčíst, že kříž byl dokončen ještě před 30. červnem roku 1872. Jeho stavebníkem (fundátorem) se za přispění římskokatolického farního úřadu v Paskově stal paskovský občan a rolník Antonín Šeda, jenž byl německojazyčným záznamem zapsán jako Anton Scheda. S myšlenkou na stavbu kříže přišel zřejmě již v polovině šedesátých let 19. století, neboť již od ledna 1865 byly každoročně na výstavbu kříže ukládány nižší stovky rakouských zlatých, tedy přibližně částky dobově srovnatelné s celkovou roční mzdou dělníka na Ostravsku. Bohužel není zřejmé, proč došlo k výstavbě Šedova kříže. Dávno zemřelí pamětníci ale vyprávěli, že se měla stát v jeho blízkosti tragická událost, tedy nejpravděpodobněji úmrtí či vážný úraz některého z Šedových blízkých rodinných příslušníků, v němž mohla hrát roli v 19. století dvojice stále ještě existujících ostrých pravoúhlých zatáček na nepevněné cestě.

▲ Pohled na Šedův kříž od Paskova, kolem 1926 (Pamětní kniha obce Hrabové 1922–1937)

Přesné místo výstavby Šedova kříže, tedy po levé straně cesty vedoucí z Paskova do Hrabové na hranici mezi katastrem obousídel nedaleko meandru řeky Ostravice, poprvé zachytily mapy třetího vojenského mapování, jež probíhalo na Moravě v letech 1876–1877. Topografická situace se u kříže zásadně změnila až v době první Československé republiky, kdy došlo v dubnu 1926 k žádoucímu napřímení a vyasfaltování povrchu Paskovské ulice mezi Hrabovou a Paskovem, čímž se zrychlila doprava a zvýšila bezpečnost rozmáhající se automobilové dopravy v okolí Lyčkova statku. Šedův kříž se stal dobrým orientačním bodem na začátku aleje vedoucí do Hrabové, která byla součástí okresní silnice mezi Moravskou Ostravou a Místkem.

Právě z doby kolem roku 1926 pravděpodobně pochází i jediná mně známá fotografie Šedova kříže,

kteřá se díky vlepení do nejstarší hrabovské obecní kroniky z let 1922–1937 dochovala. Z fotografie je možno především vyčíst, jak kříž vypadal. Byl velmi monumentální, v nadživotní velikosti a měřil na výšku možná až čtyři metry. Tělo kříže neslo profilované ozdobné prvky a dobře umělecky provedený korpus Krista dovoluje usuzovat, že jej vytvořil školový sochař. Kříž přečkal bez úhony i německou okupaci a průchod fronty za druhé světové války, avšak po změně trasování silnice do Paskova na počátku šedesátých let 20. století bohužel nepřežil intenzivní výstavbu průmyslového zázemí, objektů a železniční vlečky černouhelného Dolu Paskov a v roce 1963 definitivně zanikl. Zůstává tak nadále jen ve vzpomínkách nejstarší generace Hrabovanů.

Text a foto Martin Slepíčka

▲ Šedův kříž na mapách třetího vojenského mapování v letech 1876–1877 (Arcanum Maps)

Zimní počasí láká do knihovny

Milí čtenáři,

na úvod bychom vás rádi informovali o novince v některých pobočkách Knihovny města Ostravy. Během ledna byly nainstalovány platební terminály v pobočkách, jako jsou třeba Nová Bělá, Stará Bělá, Krásné Pole a v několika dalších. S potěšením můžeme sdělit, že hrabovská knihovna byla mezi nimi. Nyní je tedy možné platby v knihovně hradit i bezhotovostně.

Až za polární kruh

V úterý 21. ledna proběhla cestopisná beseda Nordkapp na kole. Tato beseda se uskutečnila ve spolupráci s Klubem českých velocipedistů v Hrabové. S cyklistou a cestovatelem Paolem Tognim jsme se vydali z Frýdku-Místku až za polární kruh do nejsevernějších míst Norska. O tuto dobrodružnou výpravu byl mezi diváky velký zájem. Všechny židle i stoličky, které jsou v knihovně k dispozici, byly obsazeny a poslední příchozí museli postát.

Krmení kozy

Lednové setkání klubu Šidélko se celé neslo v duchu knihy Nenažraná koza od Petra Horáčka a děti během programu nakrmily kozu. Dodáváme, že byla v životní velikosti a z kartonu.

Deskové hry

Ve většině poboček Knihovny města Ostravy poskytujeme také zapůjčení deskových a společenských her domů. V té hrabovské jich je na výběr něco přes tři desítky.

Na čtvrtek **20. února** zveme do knihovny všechny rodiny s dětmi, které rády tráví čas aktivně. **Od 14 do 17.30 hodin** budou v knihovně u stolů připraveny deskové hry, které jistě pobaví a zpestří šed' únorového odpoledne. V programu nazvaném **Pojď hrát!** vám hry představíme a pak už bude jen na vás, kterou si zkusíte zahrát, nebo kterou si s sebou odnesete domů.

Nové knihy pro děti

Děti zaujme především úspěšný komiks Morgavsa a Morgana, k dispozici je celá série. Lovce perel jistě potěší, že jsou mezi nimi i perlorodky.

Edmond a oslava při měsíčku je kniha pro nejmenší děti s krásnými ilustracemi od A. Desbordes.

Pro starší děti jsme pořídili dobrodružnou třídílnou sérii Prašina od V. Matochy.

Z naučné literatury příjemně zpracované knihy Malované země, Sopka nebo Sluneční soustava.

Nové knihy pro dospělé

Z detektivních příběhů vybíráme novinku Mlha od K. Ohlsson, Záhadnou oběť R. Bryndzy a třeba Nenávist autora B. Minniera.

Nejúspěšnější švédský feel-good román má své pokračování s názvem Horké vafle a ušité sny.

Bohumil: Jak složité je žít jednoduše? je dalším čtenářsky oblíbeným dílem V. Hájek Hurdové.

Objektivní nález chirurga T. Šebka nevypovídá jen o stavu českého lékařství nebo o humanitárních misích, ale současně je i osobní zpovědí.

Průvodce pro žáky, studenty, rodiče a dobré učitele Aby škola neškodila je novým počinem popularizátora moderní didaktiky R. Čapka.

Na další knižní novinky se ptejte přímo v knihovně. Nebo přijďte ve **čtvrtek 20. února** do klubu Generace, kde si o nových knihách u kávy a čaje popovídáme. Začátek je v 10 hodin.

Přeji vydařené dny plné optimismu a dobré nálady

Text a foto Eva Vytasilová

Děni v Hrabové objektivem manželů Hromádkových

Tříkrálová
sbírka
4. ledna 2025

Toulky pro seniory pokračují

Milí senioři, po malém odmlčení vás tímto vítám v novém roce a chtěla bych vám popřát hodně cestovatelských zážitků. Tentokrát vás zvu v našich letošních prvních Toulkách Ostravou do Slezské Ostravy na návštěvu Vojenského muzea.

Vojenské muzeum je svou tematikou expozice zaměřeno na období

druhé světové války. Jedná se o originální a unikátní sbírku z této doby. Mimoto uvidíte kompletní expozici vojenských uniforem a doplňků z období let 1921–1945, z bojů jak ve světě, tak i přímo z regionu Ostravska. Tato sbírka je světovým unikátem a byla shromažďována více jak 25 let. Jedná se o komentovanou výstavu, přičemž veřejnosti jsou přístupná dvě patra zajímavých exponátů z doby minulé.

Muzeum nemá bezbariérový přístup. V komplexu muzea se nachází příjemná cukrárna s lákavou nabídkou. Vycházka se uskuteční **v pátek 21. února** v 11 hodin, sraz je na parkovišti před Vojenským muzeem (Těšínská 116/35, Slezská Ostrava).

Vstupné činí 150 Kč a z této částky přispívá 50 korunami městský obvod Hrabová. Doprava na místo po vlastní ose nebo autobusem

Možný spoj:

- autobusem číslo 39: v 10:06 hodin zastávka Šídlovec – zastávka Futurum
- následně autobusem číslo 107: v 10:30 hodin zastávka Futurum – zastávka Ústřední hřbitov, Slezská Ostrava – výstup cca 100 m od muzea

Zájemci z řad seniorů, kteří mají o tuto akci zájem, se mohou přihlásit **do úterý 18. února** na telefonní číslo 702 226 845, kde budou sděleny případně další podrobnosti.

Těšíme se na vaši účast.

*Šárka Bořutová,
foto Jaromír Krisica,
Vojenské muzeum Ostrava*

Kulturní akce pro děti i dospělé

Karneval pro děti s Dračí královnou

Ve čtvrtek **13. února** od 17 hodin ožije kulturní dům pohádkovými bytostmi, zvířátky a možná i akčními hrdiny. Sami jsme zvědaví, jakou fantazii mají děti a hlavně rodiče, kteří budou dětem nejspíš pomáhat s vymýšlením, výrobou nebo koupí kostýmů. Maškarní karneval přijede do Hrabové uvést kouzelnice Radana, která má pro letošní rok novinku – karneval s Dračí královnou. Děti budou zapojeny do proměnady masek, soutěží a užijí si vystoupení s Dračí královnou. Vstupenky lze zakoupit online na webu rezervace.ostrava-hrabova.cz nebo hotově na radnici v úřední dny v čase 9–16 hodin u Lucie Beranové. Cena vstupenky je 60 Kč a děti do 3 let mají vstup zdarma (bez nároku na místo). Jako vždy bude možné zakoupit vstupenky i hotově na místě od 16 hodin za cenu 90 Kč.

Valentýnská Oldies party

Přesně na Den sv. Valentýna, v pátek **14. února**, si můžete přijít zatančit, pobavit se a zasoutěžit si na valentýnskou party do kulturního domu. Večerem provede DJ Radovan, který bude zároveň u DJ pultu. Jako host vystoupí Jarek Filgas (toho času vystupoval s kapelami Argema a Premier). O půlnoci můžete zkusit štěstí v tombole. Tematické kostýmy vítány (oldies ve valentýnském duchu). Sami jsme zvědaví, jak moc kreativní budete. Vstupenky za 250 Kč můžete zakoupit na rezervačním systému rezervace.ostrava-hrabova.cz nebo hotově na radnici v úřední dny od 9 do 16 hodin.

Vystoupení členů skupiny Generace

Seniory bychom rádi v úterý **4. března** pozvali na koncert pěveckého tria ze souboru Generace, který u nás vystoupil na Rozsvícení vánočního stroměčku. Koncert začne v 16 hodin.

Lucie Beranová

Stand-up comedy Adély Elbel: První poločas rozpadu je VYPRODÁNO!

Rádi bychom vás informovali, že Stand-up comedy Adély Elbel: První poločas rozpadu, které se v našem kulturním domě bude konat v pondělí **24. února** v 19 hodin, je zcela vyprodáno.

Vstupenky na místě tentokrát nebude možné dokoupit. Děkujeme za pochopení.

Lucie Beranová

Další diskotéka pro mládež již v únoru

Komise pro děti a mládež by ráda pozvala všechny malé a dospívající tanečníky a tanečnice ve věku od 10 do 17,99 let na další hrabovskou diskotéku. Již tradiční a oblíbená akce proběhne **22. února** od 16 do 21 hodin v sále kulturního domu.

tak minulých interpretů. Chybět nebudou rozmanité soutěže o ceny a tombola. Vstupenky v hodnotě 20 korun zakoupíte přímo na místě.

Těšíme se všechny věrné i nové pařmenky i pařmeny.

Lenka Šmigová

Těšit se můžete na klasické a u mládeže oblíbené hity jak současných,

Dámy, pojd'te s námi oslavit svůj svátek

INFORMACE Z ÚŘADU

Dubnové vítání občánků

Vážení rodiče, přinášíme informace k vítání občánků. Tato malá slavnost je určena pro děti s trvalým pobytem v Ostravě-Hrabové. Vítání

občánků je naplánováno na sobotní dopoledne dne **26. dubna 2025** a proběhne v sále Kulturního domu v Ostravě-Hrabové.

V případě zájmu o účast na vítání občánků se prosím dostavte k registraci do kanceláře č. 10 v prvním patře Úřadu městského obvodu Hrabová v úřední dny pondělí a středa v době 8–12 a 13–17 hodin. Jiný den je registrace možná

po předchozí telefonické domluvě na tel. č. 599 420 101, případně e-mailem na adrese zdenka.haunerovala@ostrava-hrabova.cz.

Při registraci předložte platný občanský průkaz zákonného zástupce. Poslední den registrace je pondělí 14. dubna 2025.

Zdeňka Haunerová

Akce ÚNOR 2025

úter	4.2.	Večer o Haně Zagorové	16:00
čt	6.2.	Šidélko: Peppa slavi	10:00
pá	7.2.	Taneční kavárna	18:00
so	8.2.	Hasičský ples	20:00
st	12.2.	Taneční kavárna	18:00
čt	13.2.	Dračí karneval	17:00
pá	14.2.	Valentýnská Oldies party	20:00
st	19.2.	Taneční kavárna	18:00
čt	20.2.	Pojď hrát! (Deskovky)	14:00
pá	21.2.	Toulky Ostravou	
		Fotbalový ples (Vratimov)	19:30
so	22.2.	Dětská diskotéka	16:00
po	24.2.	Stand-up: Adéla Elbel	19:00
st	26.2.	Taneční kavárna	18:00
so	1.3.	Ples velopedistů	19:00
úter	5.3.	Koncert trio z Generace	16:00
so	8.3.	Oslava MDŽ	15:00

hrabovak.cz
kultura v Hrabové
na jednom místě

Pořad bohoslužeb na měsíc únor 2025

DEN	HODINA	LITURGICKÁ OSLOVA	MŠE SVATÁ
Neděle 02.02.	8.00 hodin	Svátek Uvedení Páně do chrámu, Žehnání hromniček, Svatoblažské požehnání	za † Oldřicha Smolku (1. výr. úmrtí)
Pátek 07.02.	16.30 hodin	pátek 4. týdne v mezidobí První pátek v měsíci	za † rodinu Vašíčkovu, Bejdovu a Strnadovu
Neděle 09.02.	8.00 hodin	5. neděle v mezidobí Společné pomazání nemocných	za rodiče Sasovy, Humeníkovy, manžela Juraje Sasa, bratra Jana, Michala a manželky a živou rodinu
Neděle 16.02.	8.00 hodin	6. neděle v mezidobí Měsíční sbírka na kostel	za Karla Foltu, manželku, syna Jarka a živou rodinu
Pátek 21.02.	16.30 hodin	pátek 6. týdne v mezidobí	za † † Aloisii Stašovou, manžela Františka, Jaroslava Kožušníka, manželku Karlu, živou a † rodinu
Neděle 23.02.	8.00 hodin	7. neděle v mezidobí Sbírka – Haléř sv. Petra	za Pavla Staňka, Josefa Břenka, sourozence a † rodinu
Pátek 28.02.	16.30 hodin	pátek 7. týdne v mezidobí	za † sestru Bonavitu, rodiče a sourozence
Neděle 02.03.	8.00 hodin	8. neděle v mezidobí	za † † Josefa Dráždila a živou rodinu

INFORMACE Z ÚŘADU

Místní poplatek
ze psů je splatný
do 31. března 2025

Úřad městského obvodu Hrabová informuje občany o splatnosti místního poplatku ze psů, který je nutné uhradit do 31. března 2025. Výše poplatku, stanovená obecně závaznou vyhláškou č. 16/2023, zůstává stejná jako v loňském roce.

Pokud si poplatník není jistý částkou, může ji zjistit na telefonních číslech 599 420 117 nebo 720 735 336.

Možnosti úhrady poplatku:

- Osobně – v hotovosti nebo platební kartou na pokladně úřadu (přízemí, kancelář č. 1) v úředních dnech pondělí a středa.
- Bezhotovostně – na účet č. 19-1644935359/0800, variabilní symbol 1341, jako poznámku je vhodné uvést číslo známky, jméno poplatníka nebo text „poplatek za psa“.

Úřad zároveň připomíná, že veškeré změny (např. úmrtí psa, změna majitele nebo trvalého bydliště) je nutné nahlásit nejpozději do 15 dnů od jejich vzniku.

Michaela Matušíková

HRABOVSKÉ LISTY | Únor 2025 – číslo 2/2025 | 1 900 výtisků | 24 stran | Vydáno 5. února 2025
| Periodický tisk územního samosprávného celku | Autory titulní fotografie jsou Ilona a Libor
Hromádkovi. | Za správnost příspěvku odpovídá autor, příspěvky neprochází odbornou jazyko-
vou úpravou. | Vydavatel: Statutární město Ostrava – městský obvod Hrabová | IČ: 00845451 |
Vydávání povoleno pod reg. č. MK ČR E 12775 / ISSN: nepřiděleno | Sazba a tisk: Kartis+Co s.r.o.
ZDARMA! | Kontakt: redakce@ostrava-hrabova.cz.
Šéfredaktorka: Mgr. Karla Slívová | Uzávěrka příštího čísla: 24. 2. 2025.